

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/164/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120372708
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6120372708.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobkyne A. A., nar. XX.X.XXXX, A., B. XX, zast. JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom, Košice, Čajakova 5, proti žalovanému Mestu Košice, Košice, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 8.200,80 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 42C/1/2021 z 26. mája 2022

rozhodol:

M e n í rozsudok v prvom zaväzujúcom výroku tak, že žalobu zamietla.

O d m i e t a odvolanie proti výroku, ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá.

Stranám náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) označeným rozsudkom uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyni 5.758,32 eura s úrokom z omeškania 5 % ročne od 4.9.2020 do zaplatenia (výrok prvý), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok druhý) a priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40 % (výrok tretí).

2. V odôvodnení uviedol o.i., že sa žalobou žalobkyňa domáhala zaplatenia žalovanej sumy titulom vydania bezdôvodného obohatenia, a to ako podielová spoluvlastníčka pozemkov nachádzajúcich sa v kat. úz. C. D. v obci A. - C. - parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/X, ktorej spoluvlastníckemu podielu predstavujúcemu 1/3 z celu zodpovedá výmera 927,67 m², keďže tieto pozemky užíva žalovaný od 80. rokov, kedy začal na nich realizovať výsadbu verejnej zelene. V zmysle strategického dokumentu Mesta Košice – Miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) schváleného uznesením č. 811/2013 Mestského zastupiteľstva je prírodný Park Anička špecifikovaný ako Biocentrum regionálneho významu. Aj napriek výzvam adresovaným žalovanému na vyporiadanie vzájomných vzťahov k vyporiadaniu nedošlo z dôvodu odmietavého postoja žalovaného, naposledy listom zo 4.12.2009. Vzhľadom na to, že žalovaný užíva pozemky bez akejkoľvek náhrady, protiprávne obmedzuje vlastnícke právo žalobkyne a zároveň sa bezdôvodne obohacuje tak, že získava plnenie bez právneho dôvodu, žalobkyňa sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia získaného na jej úkor žalovaným, v zmysle § 451 v spojení s § 458 Občianskeho zákonníka žiadala, aby jej žalovaný zaplatil za užívanie pozemkov náhradu rovnajúcu sa cene nájmu vo výške 4,346 eura/m²/rok, čo predstavuje sumu 4.100,46 eura/rok, pričom žalobkyňa žiadala vydať majetkový prospech za obdobie dvoch rokov od 4.9.2018 do 3.9.2020.

Vo veci bol vydaný platobný rozkaz v upomínacom konaní, proti ktorému podal žalovaný odpor. V ňom uviedol, že Park PKO Anička ako verejnú zeleň nachádzajúcu sa aj na žalovaných pozemkoch nadobudol na základe zákona č. 138/1991 Zb. Na základe Protokolu o prechode vlastníctva,

majetkových práv a záväzkov v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí z 13.4.2006 prevzal do vlastníctva nehnuteľnosť PKO Anička ako verejnú zeleň. Poukážuc na § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. mal za to, že na pozemkoch žalobkyne vzniklo zákonné vecné bremeno v jeho prospech, a teda nemôže tak dochádzať k bezdôvodnému obohateniu. Namietol odplatnosť vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z.z., nakoľko zákon nestanovuje, že za vecné bremeno zriadené v zmysle § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí náhrada, ani ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce inštitút vecného bremena neurčujú, že za zriadenie vecného bremena a jeho trvanie je spojená povinnosť oprávneného z vecného bremena poskytnúť povinnému nejakú náhradu. Okrem toho neuznal nárok ani čo do výšky. Nechal vypracovať znalecký posudok č. XXX/XXXX z 24.7.2019 znalcom E. F. G., ktorým bola stanovená všeobecná hodnota ročnej odplaty za zriadenie vecného bremena pre pozemky v Parku Anička, vedené v katastri nehnuteľnosti ako druh pozemkov - ostatná plocha sumou 0,55 eura/m²/rok a za nehnuteľnosti vedené ako druh pozemkov - zastavané plochy a nádvoría sumou 0,95 eura/m²/rok, čo je menej ako si uplatnila žalobkyňa. Nesúhlasil so závermi znaleckého posudku predloženého žalobkyňou. Zo všetkých týchto dôvodov navrhol, aby súd žalobu zamietol.

Súd vykonaným dokazovaním z listov vlastníctva č. XXXXX a č. XXXXX pre kat. úz. C. D. mal súd preukázané, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 1/3 sporných, ňou v žalobe označených pozemkov. Mal za nesporné medzi stranami, že sa predmetné pozemky nachádzajú medzi ulicou F. H. a I. J. v lokalite tzv. Park Anička a boli vytvorené z pozemkov E-KN parc. č. XXXXX, XXXXX a XXXXX. V súčasnosti toto územie v zmysle Miestneho územného systému ekologickej stability je špecifikované ako Biocentrum regionálneho významu s označením Prírodný Park Anička. S jeho zriadením sa začalo ešte v roku 1979 na základe Smerného územného plánu hospodársko-sídelnej aglomerácie Košice. Geometrickým plánom potvrdeným 16.11.1983 bola na tieto účely vytvorená parcela č. XXXX, k zápisu ktorej do katastra nehnuteľností však nikdy nedošlo z dôvodu nevyporiadaných vlastníckych vzťahov. Rozhodnutím Odboru komunálneho hospodárstva, dopravy a obchodu ObNV Košice I č. 723/83/Mi z 18.5.1983 bola novovytvorená parcela č. XXXX (aj keď nezapísaná v katastri nehnuteľností) v zmysle nariadenia Národného výboru mesta Košíc č. Ra-4/1983 pridelená do správy a údržby Parku kultúry a oddychu Košice. Dňa 24.11.1983 bola medzi Parkom kultúry a oddychu v Košiciach (ako odovzdávajúcim) a Záhradníckym a sadovníckym podnikom Mesta Košice (ako preberajúcim) uzatvorená hospodárska zmluva, v ktorej odovzdávajúci prehlásil, že má v užívaní parcelu č. XXXX o výmere 12 hektárov 14 árov a 15 m² v kat. úz. A. - D. C.. V zmysle čl. 3 predmetnej hospodárskej zmluvy odovzdávajúci odovzdal a preberajúci prebral do trvalého užívania parcelu uvedenú v bode I tejto zmluvy v stave, v akom sa nachádzala, prevod užívania nehnuteľností bol bezodplatný. Z Delimitačného protokolu zo 4.1.1981 súd zistil, že rozhodnutím Rady Mestského národného výboru v Košiciach z 5. decembra 1980 č. 277 sa dňom 1. januára 1981 vyčlenila z Technických služieb mesta Košíc činnosť správy verejnej zelene a jej údržby s výkonom štátnej správy a ochrany verejnej zelene do podniku Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc. Predmetom prevodu bolo vyčlenenie rozpočtového úseku pre správu a údržbu zelene s rozsahom povinností vykonávať správu mestskej zelene, uplatňovať jej vplyv k ostatným správcom zelene, zabezpečovať investičnú činnosť na úseku tvorby, rekonštrukcie súčasnej zelene a podobne. Podľa prílohy 1a tohto protokolu bol medzi delimitovanú verejnú zeleň zaradený aj PKO Anička pod č. 2/79. Následne 28.6.1991 došlo medzi Záhradníckym a sadovníckym podnikom mesta Košíc, štátny podnik ako odovzdávajúcou organizáciou a Správou mestskej zelene, Rastislavova 79, Košice ako preberajúcou organizáciou k odovzdaniu a prevzatiu úloh a pôsobností, hmotného majetku, majetkových práv a záväzkov, plánu a rozpočtu v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. a zákona č. 401/1990 Zb. a uznesenia Mestského zastupiteľstva č. 7/ B zo 14.5.1991. Predmetom delimitácie bol prevod práv, povinností a záväzkov zo štátneho podniku Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice, organizácie bývalého Národného výboru mesta Košice na Magistrát mesta Košice - Správu mestskej zelene ako rozpočtovú organizáciu celomestskej povahy. Podľa Protokolu o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí uzatvoreného medzi odovzdávajúcou Správou mestskej zelene v Košiciach a preberajúcim Mestom Košice bol delimitovaný majetok, ktorý Delimitačným protokolom z 28.6.1991 Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice odovzdal Správe mestskej zelene v Košiciach. Delimitácia sa uskutočnila na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 7/B zo 14.5.1991. PKO Anička bol jedným z predmetom odovzdania a prevzatia nehnuteľností, ktoré sa malo uskutočniť ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., t.j. k 1.5.1991. Delimitačný protokol bol vypracovaný 13.4.2006. Vzhľadom na uvedené mal súd za potrebné sa v prvom rade vyporiadať s otázkou, či na vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným je možné aplikovať právnu úpravu zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

Citujúc § 1 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. súd vymedzil, že základnou podmienkou vzniku práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je skutočnosť, že stavby postavené na cudzom pozemku prešli do vlastníctva obce z vlastníctva štátu podľa osobitného predpisu s tým, že to isté platí aj pre verejnú zeleň. Konštatoval, že aj vo vzťahu k verejnej zelene je možná primeraná aplikácia zákona v prípade, ak prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, ktorým podľa podzákonného odkazu bol zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Ten v § 2 upravoval prechod vlastníctva na obec a majetkové postavenie obcí.

Považujúc za objekt zelene v zmysle záhradnej a krajinárskej architektonickej tvorby človekom zámerne vytvorenú plochu z biologických a technických prvkov, ktoré tvoria funkčnú náhradu pôvodného prírodného prostredia, a majúc verejnú zeleň za súhrn všetkých voľne rastúcich a verejne prístupných zelených rastlín dospel súd k záveru, že Prírodný Park Anička možno označiť za verejnú zeleň, keďže aktívnou činnosťou bolo od roku 1979 toto územie upravované a celé územie Parku je prístupné verejnosti bez obmedzenia.

Citujúc § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí súd vymedzil, že podľa tohto zákonného ustanovenia mohli prejsť do vlastníctva obce len veci, ku ktorým mali právo hospodárenia v zákone uvedené organizácie. V posudzovanom prípade by takouto vecou mala byť verejná zeleň. Dospel však k záveru, že predmetná verejná zeleň označovaná ako prírodný Park Anička definíciou veci v právnom slova zmysle tak, ako ju má na mysli § 119 Občianskeho zákonníka nespĺňa, keďže nie je identifikovateľná svojimi hranicami ani obsahom, a teda vo vzťahu k tomuto územiu neboli splnené podmienky na to, aby mohlo byť v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. predmetom prechodu do vlastníctva obce. Pre svoju neidentifikovateľnosť (hranice a objekty) nie je ani hnutelnou vecou, ani vecou nehnuteľnou. Aj pokiaľ bolo toto územie delimitované medzi jednotlivými organizáciami, delimitačné protokoly neobsahovali iný údaj ako jeho názov a sumu. V tej súvislosti poukázal súd na to, že rozhodnutie Odboru komunálneho hospodárstva, dopravy a obchodu ObNV z roku 1983 o zverení do správy sa týkalo p.č. XXXX a tiež následne hospodárskou zmluvou medzi PKO a ZaSP bolo na túto organizáciu prevedené právo hospodárenia k nehnuteľnosti – p.č. XXXX, ktorá neexistovala.

Pokiaľ žalovaný nadobudnutie prírodného Parku Anička ako verejnej zelene do svojho vlastníctva preukazoval Delimitačným protokolom medzi Správou mestskej zelene v Košiciach ako odovzdávajúcou a Mestom Košice ako preberajúcim, mal za vyplývajúce zo živnostenského registra, že Správa mestskej zelene v Košiciach je príspevkovou organizáciou práve Mesta Košice, zriadenou 14.5.1991. Žalovaný teda nemohol nadobudnúť vlastnícke právo podľa zákona č. 138/1991 Zb. účinného od 1.5.1991 delimitáciou od Správy mestskej zelene založenej 14.5.1991. K nadobudnutiu vlastníctva Parku malo dôjsť na základe na seba naväzujúcich rozhodnutí a hospodárskych zmlúv uzavretých v roku 1983, súd mal tieto právne úkony za neplatné pre neexistenciu predmetu, ktorého sa mali týkať. Súd prvej inštancie tak nemal za dôvodné na prejednanú vec aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z., nakoľko nebola splnená podmienka prechodu vlastníckeho práva k prírodnému Parku Anička podľa zákona č. 138/1991 Zb., a preto vec právne posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Citujúc § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka mal súd na základe vyhodnotenia vykonaného dokazovania preukázané, že využívaním predmetných pozemkov vo verejnom záujme, formou verejne prístupnej zelene žalovaný získal na úkor žalobkyne bezdôvodné obohatenie.

Za situácie, kedy sú pozemky tvoriace súčasť verejnej zelene vo vlastníctve fyzickej osoby, je teda obec povinným subjektom v takto vzniknutom objektívnom stave obmedzenia súkromného vlastníctva, preto súd dospel k záveru, že je žalovaný povinný vydať žalobkyni náhradu za obmedzenie jej vlastníckeho práva vo forme náhrady bezdôvodného obohatenia. Tým mal súd ustálenú otázku pasívnej legitímácie žalovaného poukážuc pritom aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/52/2009 z 31.1.2011. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že z dôvodu zriadenia zákonného vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. na predmetných pozemkoch, žalobkyňa nemá nárok na finančnú náhradu za ich užívanie, súd dospel k záveru, že ani citovaná právna úprava nemá vplyv na pasívnu legitímáciu žalovaného. Pre vznik vecného bremena podľa § 4 v spojení s § 1 ods. 2 zákona 66/2009 Z.z. neboli v prejednávanej veci splnené zákonné podmienky a to, že verejná zeleň nachádzajúca sa v lokalite prírodného Parku Anička prešla do vlastníctva žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí. Súd uzavrel, že žalovaný je preto povinný vydať žalobkyni náhradu za užívanie jej majetku titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

Pokiaľ sa týka výšky náhrady súd ustálil výšku bezdôvodného obohatenia podľa znaleckého posudku č. XXX/XXXX vo výške všeobecnej hodnoty nájmu predmetných pozemkov v sume 3,107 eura/m²/rok. Táto suma zodpovedá čiastke, ktorú by žalovaná získala v danom mieste a v žalovanom období za prenájom týchto pozemkov. Pri spoluvlastníckom podiele žalobkyne vo veľkosti 1/3 k celku, čomu zodpovedá výmera 926,67 m², je pri uvedenej jednotkovej cene ročná náhrada za bezdôvodné

obohatenie 2.879,16 eura, za obdobie dvoch rokov je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni 5.758,32 eura a v tejto časti preto súd žalobe vyhovel a vo zvyšku žalobný návrh zamietol. Citujúc § 517 ods. 1, 2 a § 563 Občianskeho zákonníka priznal žalobkyni aj nárok na úroky z omeškania v zákonnej výške 5 % ročne od 4.9.2020 až do úplného zaplatenia istiny.

Zohľadniac pomer úspechu a neúspechu žalobkyne a žalovaného súd priznal žalobkyni voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 40 %.

3. Proti rozsudku včas podal odvolanie žalovaný, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Uviedol, že súd síce správne pri posudzovaní veci ustálil, že prírodný Park Anička možno označiť ako verejnú zeleň, avšak následne nesprávne uzavrel, že Park Anička nemôže byť predmetom prechodu do vlastníctva obce podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, pretože nespĺňa definíciu veci v právnom slova zmysle v zmysle § 119 Občianskeho zákonníka, pretože nie je identifikovateľný svojimi hranicami a obsahom. Proti tomuto záveru súdu žalovaný namietal.

V prvom rade poukázal na to, ako to vyhodnotil aj súd, že za účelom vymedzenia hraníc územia Parku Anička bola aj v súlade s listom Útvary hlavného architekta mesta Košíc č. 1554/1979-UH-Ry z 13.8.1979 vyhotovená kópia z pozemkovej mapy (historická obdoba súčasných geometrických plánov) č. XXX/XX zo 16.11.1983, ktorým boli vymedzené hranice parcely č. XXXX, na ktorej sa Park Anička nachádzal. Územné ohraničenie Parku Anička bolo tým vymedzené do takej miery, aby mohol byť Park Anička ako územie dostatočne jasne identifikovaný pre účely následnej delimitácie a prevzatia do trvalého užívania v súlade s hospodárskou zmluvou. Aj napriek tomu, že na parcelu č. XXXX nebol založený list vlastníctva, nepopierateľne jej územie, a teda aj územie Parku Anička bolo v tom čase vymedzené dostatočným spôsobom na to, aby mohol byť Park predmetom občianskoprávných vzťahov. Zároveň aj terajší stav v katastri nehnuteľností, kde je vedený pozemok registra C-KN parc. č. XXXX/X s celkovou výmerou 67.688 m² (ktorý pozostáva z pozemkov registra E-KN, ktoré ešte neboli prevedené do registra C-KN), ktorý kopíruje práve hranice parcely č. XXXX vytýčenej v zmysle kópie z pozemkovej mapy č. XXX/XX zo 16.11.1983 nasvedčuje tomu, že táto parcela č. XXXX (v čase delimitácie ešte nezmenšená o pozemky reg. C-KN vytvorené v období posledných rokov, ktorými sú aj žalované pozemky) bola dostatočne jasne vytýčená. Taktiež všetky novovytvorené pozemky registra C-KN v lokalite Parku Anička, medzi ktoré patria aj žalované pozemky registra C-KN parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/X, majú číselné označenie XXXX s podlomeninou, čo svedčí skutočnosti, že parcela č. XXXX bola v katastri nehnuteľností reálne zakreslená, ale z dôvodu nevysporiadania vlastníckych vzťahov k nej nebol založený list vlastníctva. Nesúhlasil preto s názorom súdu, že územie Parku Anička nemá dostatočnú identifikáciu svojich hraníc.

V ďalšom namietol záver súdu o nespôsobilosti verejnej zelene byť predmetom prechodu zo štátu do vlastníctva obce aj poukazom na znenie § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., ktoré samotné znenie predpokladá, že verejná zeleň mohla byť predmetom prechodu do vlastníctva obce, a teda je vecou spôsobilou byť predmetom prechodu zo štátu na obec. Má za to, že pokiaľ samotný zákon počíta s tým, že verejnú zeleň, minimálne pre účely tohto zákona stavia na úroveň predmetu prechodu vlastníckeho práva a odčleňuje jej vlastníctvo od vlastníckeho vzťahu k pozemku a ukladá podmienku jej prechodu do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, je potrebné verejnú zeleň brať ako predmet spôsobilý občianskoprávných vzťahov. V opačnom prípade by bol zmarený účel § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., ako aj účel celého zákona usporiadať vlastnícke vzťahy aj medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom verejnej zelene. Zákon teda zamýšľal priznať právny účinok spôsobilosti prechodu vlastníckeho práva aj verejnej zeleni, keďže jej priznal takéto postavenie a účinky. Aj na základe toho mohol byť Park Anička ako verejná zeleň predmetom delimitácie do vlastníctva žalovaného. Preto dospel žalovaný k záveru, že na žalované pozemky žalobkyne sa vzťahuje zákon č. 66/2009 Z.z., nakoľko sa na nich nachádza Park Anička ako verejná zeleň. Uvedené mal za nesprávne právne posúdenie veci súdom, ktorý nesprávne vylúčil aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. na žalovaný prípad.

Za správny mal záver súdu, že na verejnú zeleň je možné primerane aplikovať § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. o vzniku vecného bremena pre prípad, ak verejná zeleň prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu - zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, avšak súd nesprávne vyhodnotil, že žalovaný nemohol nadobudnúť Park Anička do vlastníctva na základe delimitačného protokolu medzi Správou mestskej zelene v Košiciach a žalovaným zo dňa 13.4.2006, pretože Správa mestskej zelene bola zriadená až 14.5.1991 ako príspevková organizácia žalovaného. Namietol, že súd pri takomto posúdení neprihliadol na niektoré skutočnosti a to, že v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 518/1990 Zb. zakladateľská funkcia voči Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košíc, štátnemu podniku, prešla na žalovaného. Ten na základe uvedeného prijal uznesenie Mestského zastupiteľstva č. 7/B zo 14.5.1991, ktorým v spojení s § 10 ods. 3 písm. h/ zákona č. 401/1990 Zb. o meste Košice (v znení účinnom ku dňu prijatia

tohto uznesenia, a to k 8.2.1991) zriadil Správu mestskej zelene Košice ako rozpočtovú organizáciu žalovaného, ktorá sa stala nástupníckou organizáciou Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc, štátny podnik a na základe delimitačného protokolu z 28.6.1991, ktorý je prílohou delimitačného protokolu z 13.4.2006, prevzala všetky práva, povinnosti a záväzky Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc, štátny podnik. V zmysle § 2 ods. 2 a 7 zákona č. 138/1991 Zb. žalovaný nadobudol vlastnícke právo k Parku Anička ku dňu účinnosti zákona, t.j. k 1.5.1991. K tomuto dňu nastal prechod vlastníckeho práva a následne bolo potrebné vyhotoviť delimitačný protokol. Keďže v čase podpisovania delimitačného protokolu už Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, štátny podnik neexistoval a všetky jeho práva, povinnosti a záväzky prešli v zmysle zákona č. 401/1990 Zb. v spojení s uznesením Mestského zastupiteľstva č. 7/B zo 4.5.1991 na Správu mestskej zelene v Košiciach, nebolo možné, aby žalovaný uzatvoril delimitačný protokol na Park Anička s už zaniknutým subjektom (Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, š.p.). Subjekt oprávnený na uzatvorenie delimitačného protokolu v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. bola Správa mestskej zelene v Košiciach. Žalovaný teda predmetný Park Anička nadobudol účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. od Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc, š.p., ktorý ku dňu účinnosti zákona č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení (t.j. ku dňu 24.11.1990) preukazoval právo hospodárenia. Následne bol už iba podpísaný delimitačný protokol so subjektom, ktorý už bol v čase podpisovania delimitačného protokolu právnym nástupcom Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc, š.p. a predmetný delimitačný protokol mal deklaratórne účinky.

Vychádzajúc z uvedeného žalovaný tvrdil, že súd dospel k nesprávnemu záveru, keď vyhodnotil, že vlastnícke právo k Parku Anička podľa zákona č. 138/1991 Zb. žalovaný nemohol nadobudnúť delimitáciou od Správy mestskej zelene v Košiciach.

Žalovaný mal preto za potrebné aplikovať na posudzovaný prípad zákon č. 66/2009 Z.z. následne rozhodnúť v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR, pokiaľ sa týka odplatnosti vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009 Z.z. Poukázal na ustálený právny názor, odvolajúc sa na uznesenie NS SR sp. zn. 2Co/194/2018 z 26.8.2019 a uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020, ako i uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/99/2019 z 26.1.2022 o jednorazovej odplate za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. a o jej premlčaní v trojročnej premlčacej dobe, ktorá uplynula 1.7.2012. Namietol voči záveru súdu prvej inštancie o prípustnosti odplaty za zriadené vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia, pretože táto náhrada by mohla byť len jednorazová. V tej súvislosti poukázal na ním vznesenú námietku premlčania, pretože aj prípadná jednorazová náhrada za zriadenie vecného bremena vznikla v zmysle rozhodovacej praxe ex lege jednorazovo vlastníčkovi zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona a v súlade s § 101 Občianskeho zákonníka došlo k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe, ktorá uplynula 1.7.2012. Aj na základe uvedeného namietol, že súd v konaní vec nesprávne právne posúdil.

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, prípadne, aby napádaný rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uplatnil si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení na odvolanie žalovaného poukázala na to, že už vo vyjadrení z 19.4.2022 podrobne popísala, že uznesením Mestského zastupiteľstva zo 16.12.2013 bolo prijaté uznesenie č. 797/2013, ktorým bola zrušená verejná zeleň na území mesta Košice tam, kde sú pozemky vo vlastníctve súkromných osôb, a to aj z toho dôvodu, že právny poriadok pojem verejná zeleň nepozná a nikde nie je definovaný. Na tom podklade následne Mestské zastupiteľstvo prijalo ďalšie uznesenie, kde zriadilo na týchto pozemkoch Mestský územný systém ekologickej stability (MÚSES), čím je lokalita „Aničky“ definovaná ako biocentrum, čím de iure opätovne obmedzil vlastníkom pozemkov v ich užívaní. Za absolútne nepravdivé označila tvrdenie žalovaného uvádzané v jeho odvolaní na stranách 3, 4 a 5, „kde žalovaný narába s číselnými označeniami pozemkov tak, ako keby sa stále jednalo o ten istý pozemok“. Namietla, že parcela XXXX/X s výmerou 67688 m² do dnešného dňa neexistuje. Parcely XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/X vôbec nemajú číselné označenie ako parcela XXXX, práveže naopak, podlomenie znamená úplne inú parcelu. List vlastníctva nielenže nebol založený, ani založený byť nemohol, pretože na to nedali súhlas vlastníci pozemkov. Nielen v rokoch 1979 a nasledujúcich, ale ani doteraz nie je možné vytvoriť mapu (dnes geometrický plán) bez súhlasu vlastníka pozemku. Namietla, že žalovaný narába s pojmami „vlastnícke právo k verejnej zeleni“ prešlo na žalovaného. Dôvodil, že „verejná zeleň“ nie je nikde definovaná, čo to je. Ani žalovaný nikdy neuviedol, čo si predstavuje pod pojmom verejná zeleň, v podstate ani žalobkyňa nevie, čo je „verejná zeleň“, keďže táto nie je nikde definovaná. Mala za to, že aj z toho dôvodu bolo prijaté uznesenie Mestského zastupiteľstva 16.12.2013 č. 797/2013, ktorým bolo zriadené na daných pozemkoch MÚSES.

5. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe odvolania podaného včas (§ 362 CSP) žalovaným ako oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 – § 358 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, pričom dospel k záveru, že je odvolanie dôvodné a keďže nemal splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku, ani na jeho zrušenie, podľa § 388 CSP rozsudok v jeho prvom zaväzujúcom výroku zmenil. Odvolanie žalovaného proti zamietavému druhému výroku rozsudku, odvolací súd podľa § 386 písm. b/ CSP odmietol ako podané neoprávnenou osobou, keďže rozsudok v časti tohto výroku bol vydaný v prospech žalovaného (§ 359 CSP a contrario).

6. Rozsudok bol verejne vyhlásený 11. októbra 2023 o 10.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202 Krajského súdu v Košiciach, o ktorej skutočnosti bol vopred vyvesený oznam na úradnej tabuli a zároveň zverejnený na webovej stránke tunajšieho súdu 5.10.2023.

7. Z podaného odvolania nesporne vyplýva, že aj keď odvolateľ vymenoval, že podáva odvolanie z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP, podstatou jeho odvolania je námietka nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, ktorý žalobkyňou uplatnený nárok posúdil tak, ako si ho žalobkyňa uplatnila, t.j. ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a neaplikoval, resp. neposudzoval tento nárok podľa ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. tak, ako sa domáhal posúdiť žalobou uplatnený nárok žalobkyne žalovaný, majúci za to, že ide o nárok titulom obmedzenia vlastníckeho práva žalobkyne zákonným vecným bremenom, ktoré vzniklo v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z.

8. Žalovaný nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, ku ktorému súd dospel ohľadne nemožnosti aplikácie ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z. na prejednávany spor s odôvodnením, že Park Anička je síce verejnou zeleňou, ale nie je vecou v právnom slova zmysle, a preto nemôže byť predmetom právnych vzťahov, a teda nemohol byť ani predmetom prechodu/delimitácie z vlastníctva štátu do vlastníctva Mesta Košice v zmysle § 1 zák. č. 66/2009 Z.z. (podľa § 2 ods. 2 zák. č. 138/1991 Zb.), a teda tento zákon pri vyporiadaní vlastníckych vzťahov k pozemkom žalobkyne, na ktorých sa nachádza Park Anička - verejná zeleň vo vlastníctve žalovaného, je neaplikovateľný.

9. Podľa § 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov (odkaz 1/ o.i. na zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí), vrátane príľahlej plochy, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

10. Podľa § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z., tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, okrem pozemkov vo vlastníctve cirkví, športový areál alebo verejná zeleň, ak tento cintorín, športový areál alebo verejná zeleň prešli do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu (odkaz 2/ len na zákon č. 138/1991 Zb.)

11. Podľa § 1 ods. 3 zák. č. 66/2009 Z.z., tento zákon sa nevzťahuje na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, ktoré slúžia na podnikateľské účely (odkaz 3/ na § 2 Obchodného zákonníka).

12. Zákon č. 66/2009 Z.z. je špeciálny právny predpis, ktorého prijatie bolo vyvolané potrebou vo verejnom záujme zabezpečiť obciam, mestám a vyšším územným celkom právny rámec umožňujúci im nadobudnúť vlastníctvo k pozemkom pod stavbami, ktoré na ne štát delimitoval bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom. Zámerom zákonodarcu bolo súčasne zabezpečiť obciam právny vzťah k takýmto pozemkom priamo zo zákona - zriadením vecného bremena, a to do času definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov.

Zo znenia § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. je zrejmé, že sa zákon vzťahuje primerane aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je verejná zeleň, ktorá prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu.

Súd prvej inštancie v danom prípade síce mal naplnené to, že na pozemkoch žalobkyne je umiestnená verejná zeleň (Park Anička), ale s poukazom na definíciu veci v zmysle § 119 Občianskeho zákonníka

právne uzavrel, že predmetná verejná zeleň – prírodný park Anička nie je vecou v právnom slova zmysle, len ktorá vec v právnom zmysle slova by podľa zák. č. 138/1991 Zb. mohla byť predmetom prechodu do vlastníctva mesta – žalovaného. Dôvodil, že nie je (verejná zeleň) identifikovaná hranicami ani obsahom. Súd preto, keďže nemal za splnenú podmienku prechodu vlastníckeho práva k prírodnému parku Anička podľa zák. č. 138/1991 Zb., nemal za dôvodné aplikovať na posudzovanú vec zákon č. 66/2009 Z.z., ale nárok posúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

13. Závery súdu prvej inštancie, že na posudzovanú vec nemožno aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z. sú nesprávne. Podstatou uvedeného záveru o nemožnosti aplikácie označeného zákona na posudzovaný spor je záver súdu, že v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. nemohlo dôjsť a nedošlo k prechodu vlastníckeho práva k predmetnej verejnej zeleni – Parku Anička z vlastníctva štátu do vlastníctva obce (žalovaného Mesta Košice), pretože nejde o vec v právnom slova zmysle, nakoľko je neidentifikovateľná hranicami a obsahom.

Uvedená argumentácia súdu prvej inštancie nie je presvedčivá. Súd nevzal do úvahy, že samotný zákon č. 66/2009 Z.z. uvádza v § 1 ods. 2, že sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín (okrem pozemkov vo vlastníctve cirkvi) športový areál alebo verejná zeleň.

14. Pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. sú v zmysle § 1 zákona rozhodujúce dve podmienky:

- stavba vo vlastníctve obce, resp. i verejná zeleň nachádzajúca sa na pozemku a
- spôsob nadobudnutia stavby - delimitáciou zo štátu na obec.

15. V konaní nebolo sporné, že vlastníkom pozemkov, o ktoré vo veci ide, je žalobkyňa, tvrdila to žalobkyňa a žalovaný to nespochybňoval. Pokiaľ sa týka otázky, čo je na pozemkoch žalobkyne umiestnené, resp. ako sa užívajú, odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že sama žalobkyňa v žalobe argumentovala tým, že tieto jej pozemky užíva už od 80. rokov žalovaný, ktorý na nich realizoval výsadbu verejnej zelene, ktorá v zmysle územného plánu je definovaná ako súčasť plochy Parku Anička a zároveň, že v zmysle strategického dokumentu MÚSES je Prírodný park Anička je špecifikovaný ako Biocentrum regionálneho významu. Teda skutkový stav nebol sporný, sporné bolo jeho právne posúdenie.

16. Pokiaľ súd prvej inštancie vychádzal z názoru, že nedošlo k prechodu tzv. verejnej zelene z majetku zo štátu na obec/Mesto Košice, pretože nešlo o spôsobilý predmet (vec) prechodu vlastníckeho práva, súd sa nevyporiadal dôsledne s listinnými dôkazmi predloženými žalovaným, pričom predovšetkým z Protokolu o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov, podpísaného na základe zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, nesporne vyplýva to, že ním došlo o.i. k odovzdaniu pod položkou č. 7 nehnuteľného majetku - PKO Anička v nadobúdacej hodnote 2.521.392 Sk. K odovzdaniu došlo medzi Správou mestskej zelene v Košiciach ako odovzdávajúcim a Mestom Košice, t.j. žalovaným ako preberajúcim. Z textu protokolu vyplýva, že predmetom prevodu bol, resp. išlo o nehnuteľný majetok, ku ktorému právo hospodárenia v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. (1.5.1991) preukazoval/vykonával Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice. Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košice tento majetok odovzdali Technické služby mesta Košice delimitačným protokolom zo 4.1.1981. Na základe rozhodnutia Mestského národného výboru z 5.12.1980 sa dňom 1. januára 1981 z Technických služieb mesta Košice vyčlenila činnosť správy verejnej zelene a jej údržby spolu s výkonom štátnej správy, do Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košice. Delimitačným protokolom z 28.6.1991 Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice tento majetok odovzdal Správe mestskej zelene v Košiciach, a to na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo 14.5.1991, ktorým bola zriadená Správa mestskej zelene Košice ako rozpočtová organizácia mesta. Je teda zrejmé, resp. nebolo spochybnené, že ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, 1.5.1991, vykonával právo hospodárenia s nehnuteľným majetkom uvedeným v protokole Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice.

17. Zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, v ustanovení § 1 ods. 1 v znení účinnom v čase prijatia zákona vymedzil, že je jeho účelom určiť, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí, a upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. veci, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, rozpočtovým, príspevkovým organizáciami a drobným prevádzkarniam národného výboru, ku ktorým prešla zakladateľská alebo zriaďovateľská funkcia na obec podľa osobitného predpisu (§ 2 ods. 1, § 3 ods. 1, § 4 a § 5 ods. 1 zákona

č. 518/1990 Zb. o prechode zakladateľskej alebo zriaďovateľskej funkcie NV na obec), prešli z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce, na území ktorej sa nachádzajú.

Do dňa účinnosti zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (24.11.1990) boli veci, vrátane tých s ktorými hospodárili národné výbory, národným majetkom vo vlastníctve štátu a národné výbory a organizácie, ktoré boli nimi založené a zriadené, mali k týmto veciam právo hospodárenia. Zákon o obecnom zriadení vzťah obcí k veciam, ku ktorým mali národné výbory právo hospodárenia, výslovne neupravil. Nepochybne však tieto veci zostali naďalej vo vlastníctve štátu, resp. od 1. januára 1991 sa stali vlastníctvom Slovenskej republiky. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, prešli tieto veci z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce, resp. do vlastníctva Mesta Košice priamo na základe zákona. Delimitačné protokoly plnili v tomto smere deklaratórnu, evidenčnú preukaznú funkciu tak pre odovzdávajúceho ale aj pre nadobúdateľa majetku.

18. Zo žalovaným predložených delimitačných protokolov je zrejmé, že „Park Anička“ ako súčasť verejnej zelene mesta bol ako taký predmetom delimitácie už pri vyčlenení činnosti správy mestskej zelene z pôsobnosti Technických služieb mesta Košice, ktoré boli organizáciou riadenou Mestským národným výborom Košice, do ďalšej takej organizácie – Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košice, riadeného Mestským národným výborom – vid' poradové č. 75. prílohy č. 1a delimitačného protokolu zo 4. januára 1981 (č.l. 46 spisu), nasledovala 30.6.1991 delimitácia uskutočnená na základe zákona č. 401/1990 Zb. o Meste Košice a uznesenia MZ o zriadení Správy mestskej zelene, o odovzdaní a prevzatí úloh, pôsobnosti a o.i. aj hmotného majetku zo štátneho podniku Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice, organizácie bývalého NVmK na „Magistrát mesta Košice - Správa mestskej zelene“ ako rozpočtovú organizáciu celomestskej povahy (č.l. 50), napokon podľa Protokolu o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov z zmysle zákona č. 138/1991 Zb. bola predmetom odovzdania medzi Správou mestskej zelene v Košiciach ako odovzdávajúcim a Mestom Košice ako preberajúcim okrem iných nehnuteľností aj nehnuteľnosť PKO Anička pod poradovým č. 7 (č.l. 44).

Nepochybne teda Park Anička, resp. PKO Anička bol ako hmotný substrát, súčasť verejnej zelene mesta Košice a spôsobilým predmetom prechodu z vlastníctva štátu – Slovenskej republiky na Mesto Košice. Bola teda splnená jedna z dvoch, zákonom č. 66/2009 Z.z. vymedzených podmienok pre jeho aplikáciu, a to spôsob nadobudnutia stavby - delimitáciou zo štátu na obec.

19. Ďalšou, resp. druhou zákonom vymedzenou podmienkou pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. na daný prípad, ktorej aplikácie sa dožadoval žalovaný je, aby išlo o stavbu vo vlastníctve obce, ktorá prešla do jej vlastníctva podľa zák. č. 138/1991 Zb., alebo aby išlo o verejnú zeleň, ktorá prešla do vlastníctva štátu podľa zák. č. 138/1991 Zb., keďže podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. sa tento zákon sa primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnená verejná zeleň, ak verejná zeleň prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu – zák. č. 138/1991 Zb.

20. Čo je stavba, definuje § 43 stavebného zákona. Zákon č. 66/2009 Z.z. sa teda vždy bude vzťahovať na pozemok pod stavbou - zastavaný stavbou nadobudnutou obcou delimitáciou, bez ohľadu na to, o aký druh stavby ide, teda pozemné stavby i inžinierske stavby.

Zeleň je (na účely stavebného zákona) v § 139a ods. 9 stavebného zákona definovaná ako vysadené alebo udržiavané rastliny v sídlach a v ich okolí, ako aj pozdĺž líniových stavieb v ostatnej krajine.

V dôvodovej správe k zákonu č. 66/2009 Z.z. je ohľadom § 1 ods. 2 uvedené, že primerane podľa tohto zákona budú môcť byť usporiadané aj pozemky, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál vo vlastníctve obce alebo verejná zeleň. Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, obce pri výkone samosprávy zabezpečujú, okrem iného, aj správu a údržbu verejnej zelene, výstavbu, údržbu a správu športových zariadení a obecného cintorína. Areály cintorínov (vrátane plôch zelene), kryté i nekryté športové areály (vrátane plôch zelene), ale i samotné plochy zelene - sady, parky, sú (tiež) stavby, teda pozemky pod nimi (vrátane príľahlých plôch) sú už zahrnuté v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Stavby sádov a parkov sú inžinierske stavby, ktoré sú vo svojej podstate plochami zelene s rôznymi prvkami napr. parkovej architektúry, mobiliáru atď. Pre právne posúdenie, či ide o stavbu a o akú stavbu, sú podstatné kritériá uvedené v stavebnom zákone, nie názov stavby. V niektorých prípadoch sú teda i plochy zelene považované za samostatnú stavbu, v niektorých prípadoch prináležia k inej stavbe a v tomto stave je potom ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. vo vzťahu k pozemkom pod stavbami (vrátane k nim príľahlým plochám, na ktorých môže byť aj verejne prístupná zeleň) bezpredmetné, keďže uvedené pozemky sú už zahrnuté v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. V ďalších prípadoch existujú plochy zelene nezávisle od stavieb a ani nie sú považované za stavbu.

Za objekt zelene sa v zmysle záhradnej a krajinárskej architektonickej tvorby považuje človekom zámerne vytvorená plocha z biologických a technických prvkov, ktoré tvoria funkčnú náhradu pôvodného prírodného prostredia. Verejná zeleň je súhrn všetkých voľne rastúcich a verejne prístupných zelených rastlín. Plochy zelene je možné zistiť napr. zo záväznej časti územného plánu obce, v ktorom sú vymedzené aj funkcie tejto zelene, napr. verejne prístupné záhrady, sady, parky, aleje s relaxačnou funkciou, sprievodná zeleň pozemných komunikácií s izolačnou a ochrannou funkciou atď. Východiskom pre určenie by teda mohol byť územný plán.

21. V posudzovanej veci nebolo sporné, argumentovala tým i žalobkyňa v žalobe, že jej pozemky užíva už od 80. rokov žalovaný, ktorý na nich realizoval výsadbu verejnej zelene, ktorá v zmysle územného plánu je definovaná ako súčasť plochy Parku Anička a zároveň, že v zmysle strategického dokumentu MÚSES je Prírodný park Anička je špecifikovaný ako Biocentrum regionálneho významu.

Argumentácia súdu, že Park Anička je síce verejnou zeleňou, ale nie vecou v právnom slova zmysle, predovšetkým úplne opomína, že Prírodný park Anička alebo PKO Anička nie je len je súborom krov a stromov na pozemkoch žalobkyne, ale ide o majetkový substrát ako celok, cielene vytváraný, majúci svoju ideovú myšlienku, plniaci funkciu verejnej zelene ako súčasť stavby PKO. Park slúži verejnosti na jej rekreáciu a na športové i ďalšie relaxačné využitie. Ide teda o objekt – oddychový park, ktorý v zmysle § 43a ods. 3 písm. p/ Stavebného zákona je nutné mať za inžiniersku stavbu, na ktorú, keďže ide o stavbu sa zákon č. 66/2009 Z.z. aplikuje v zmysle § 1 ods. 1 zákona.

Aj v prípade, že by Park Anička nebolo možné považovať za stavbu v zmysle § 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., aplikácia zákona č. 66/2009 Z.z. na posudzovaný prípad by bola dôvodná, pretože potom vzhľadom vyššie uvedený charakter Parku Anička a účel, ktorý plní, by ho bolo potrebné posúdiť minimálne ako verejnú zeleň (keď nie stavbu), ktorá prešla do vlastníctva obce/žalovaného a v takom prípade aplikoval by sa na vzťah medzi žalobkyňou ako vlastníčkou pozemkov a žalovaným ako vlastníkom verejnej zelene zákon č. 66/2009 Z.z. podľa § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z.

V každom prípade, účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo zo zákona vo verejnom záujme vecné bremeno zaťažujúce pozemky žalobkyne v prospech žalovaného ako vlastníka stavby PKO Anička, príp. verejnej zelene ako súčasť Parku Anička. Nejde preto v žiadnom prípade o užívanie pozemkov žalobkyne bez právneho dôvodu, ale žalovaný užíva pozemky žalobkyne na základe právneho titulu.

22. Odvolací súd dáva do pozornosti sporových strán, ale i súdu prvej inštancie, že rovnakým spôsobom už bola otázka právneho vzťahu vlastníka pozemkov, na ktorých je postavená inžinierska stavba PKO Anička vo vlastníctve žalovaného ako vlastníka stavby, posúdená odvolacím Krajským súdom v Košiciach v spore sp. zn. 6Co/197/2002 rozhodujúcim o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Košice sp. zn. 10C/21/2020. V odseku 43. označeného rozsudku odvolací súd za správne označil závery súdu prvej inštancie, v zmysle ktorých „na pozemkoch v spoluvlastníctve žalobcu je umiestnený Park Anička, ktorý je povolenou inžinierskou stavbou - oddychovým parkom podľa § 43a ods. 3 písm. p/ stavebného zákona, preto k pozemkom pod touto stavbou v spoluvlastníctve žalobcu vzniklo v súlade s § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. dňom 1.7.2009 zákonné vecné bremeno, obsahom ktorého je právo držať a užívať tieto pozemky. Žalovaný tak neužíva pozemky bez právneho dôvodu, ale užíva ich titulom zákonného vecného bremena a žalobcovi tak nebolo možné priznať nárok titulom užívania týchto pozemkov bez právneho dôvodu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka.“

23. Nárok uplatnený žalobkyňou bolo preto vzhľadom na vyššie uvedené potrebné posudzovať podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Predmetom prechodu na žalovaného bol Park Anička a vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu, ktorý by žalovaného oprávňoval tieto pozemky, na ktorých je umiestnený Park Anička užívať, v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. k 1.7.2009 vzniklo v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obsahom ktorého je držba a užívanie týchto pozemkov. Žalovaný tak užíva sporné parcely na základe zákonného vecného bremena.

24. Hoci zákon č. 66/2009 Z.z. nerieši otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, súdnou praxou bolo spočiatku postupne ustálené, že vlastníkovi pozemku patrí opakujúca sa (nie jednorazová) náhrada vo výške obvyklého nájomného. Vychádzalo sa z dovtedajšej rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít, ktorej základom bol nález ÚS SR PL. ÚS 42/2015 z 12.10.2016, pričom už v rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 237/2009 sa ústavný súd priklonil k úvahám o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. V súlade s takto ustálenou súdnou praxou rozhodoval aj Krajský súd v Košiciach (a aj okresné sudy v obvode tohto krajského súdu).

25. Odlišné od vyššie uvedenej rozhodovacej praxe sú však závery rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020, v zmysle ktorých náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. je jednorazová a vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t.j. 1. júla 2009, pričom sa premlčuje v lehote 3 rokov. V označených rozhodnutiach najvyšší súd vychádzajú z rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo 14.4.2016 (R 73/2016) a sp. zn. 7Cdo/26/2014 z 24.3.2016, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, dospel k záveru, že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z.z.

NS SR v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/17/2019 sa odvoláva na akceptovanie vyššie uvedenej judikatúry ústavným súdom, napr. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012 a v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28.10.2020, ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, keď jeho závery nepovažoval za arbitrárne.

Aj proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 z 30.9.2021 odmietnutá pri rešpektovaní princípu subsidiarity, lebo o veci sťažovateľov prebieha konanie pred všeobecnými súdmi, spor nebol právoplatne rozhodnutý.

Ohľadne otázky priznávania náhrady za vecné bremeno zriadené zák. č. 66/2009 Z.z. rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola obohatená o ďalšie rozhodnutia, v ktorých sa preferuje priznanie jednorazovej náhrady; ide o rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/171/2021 z 27.10.2021 a sp. zn. 1Cdo/99/2019 z 26.1.2022, ktoré odkazujú v tejto otázke na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/17/2019, teda obe vychádzajú z priznania jednorazovej náhrady.

Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, uznesenia sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 a rovnako aj uznesenia sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 je zrejmé, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Najvyšší súd tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky.

26. Aplikujú právne závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí (2Cdo/194/2018, 8Cdo/17/2019), na ktoré nadväzujú a potvrdzujú ich i ďalšie rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/171/2021 z 27. októbra 2021 a sp. zn. 1Cdo/99/2019 z 26. januára 2022 na posudzovanú právnu vec, je možné dospieť len k záveru o nemožnosti priznania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. opakovane až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom upraveným v zák. č. 66/2009 Z.z. Vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z.z., má nárok na jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, právo na ktorú podlieha premlčaniu.

27. Podľa ust. § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

28. Podľa ust. § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

29. Podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

30. Žalovaný v rámci svojej procesnej obrany (argumentujú, že k predmetným pozemkom žalobkyne vzniklo na základe zákona č. 66/2009 Z.z. zákonné vecné bremeno, za obmedzenie vlastníckeho práva žalobkyne, v dôsledku ktorého patrí žalobkyňi ako vlastníčke pozemkov jednorazová náhrada, ktorá podlieha premlčaniu) už v konaní pred súdom prvej inštancie vzniesol proti uplatnenému nároku námietku premlčania. Dôvodil, že všeobecná trojročná premlčacia doba začala plynúť dňom účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. 1. júlom 2009, a teda uplynula 30. júnom 2012, pričom žaloba bola podaná po jej uplynutí.

V kontexte uvedeneho je žalovaným vznesená námietka premlčania dôvodná, a teda v zmysle § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno žalobkyňi premlčané právo na náhradu za zákonné vecné bremeno priznať.

31. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď na zistený skutkový stav danej veci neaplikoval ustanovenia zák. č. 66/2009 Z.z., ktorý sa na vec vzťahuje. Odvolací súd preto, keďže neboli splnené podmienky ani na potvrdenie, ani na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie, v zmysle § 388 CSP odvolaním napadnutý rozsudok z jeho prvom výroku zmenil tak, že žalobu z vyššie uvedených

dôvodov ako právne neopodstatnenú zamietol, a to posúdiac skutkový stav tak, ako bol zistený súdom prvej inštancie podľa ustanovení zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého aplikáciu na posudzovanú vec súd prvej inštancie nemal, zhodne so žalobkyňou, za opodstatnenú.

32. Podľa § 396 ods. 1, 2 CSP, keďže odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania. Podľa § 255 CSP, zohľadniac úspech strán vo veci, mal by priznať náhradu trov konania žalovanému. Keďže však žalovanému, vychádzajúc z obsahu spisu žiadne trovy nevznikli, rozhodol súd o trovách konania, a to včítane trov odvolacieho konania, tak náhradu trov stranám nepriznal.

33. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.